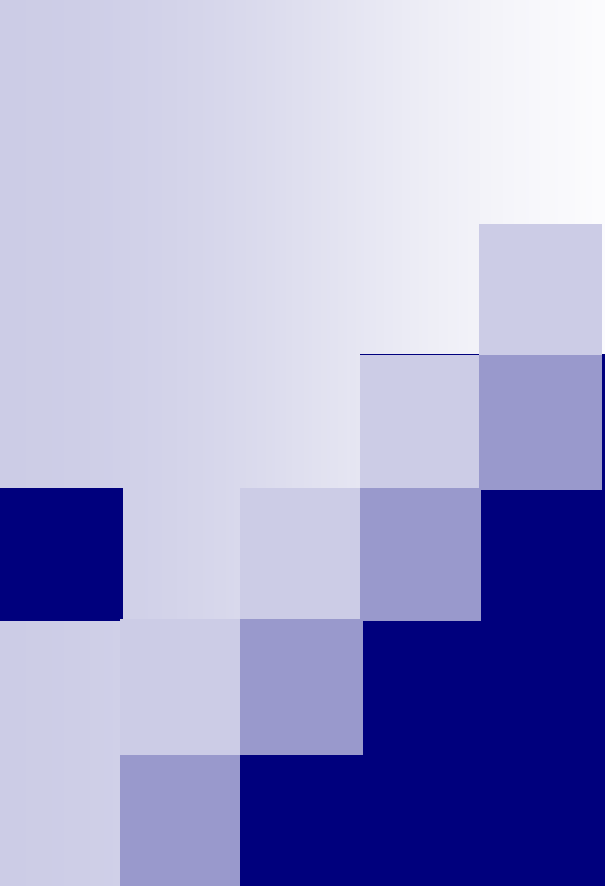
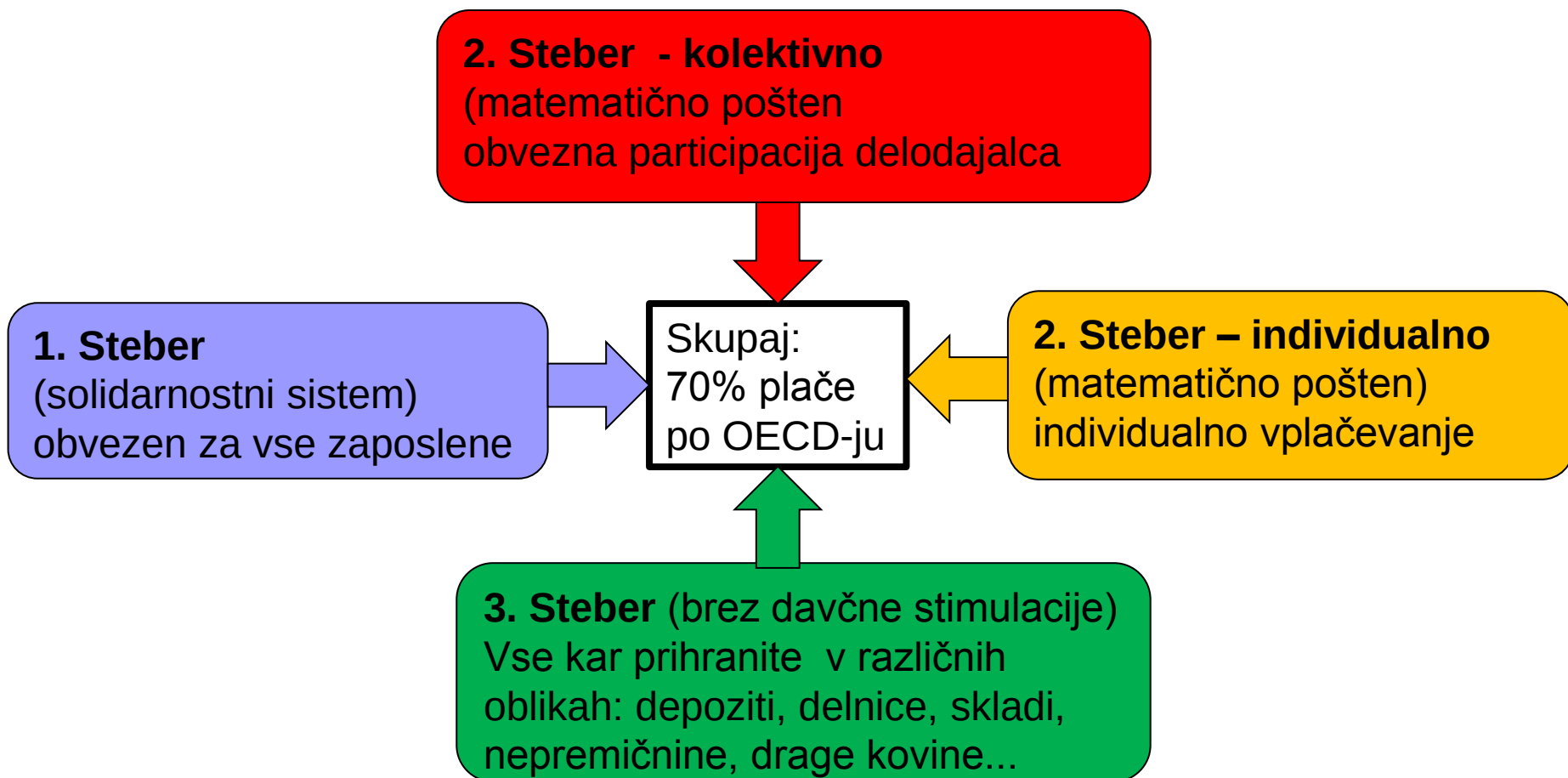

Kaj bo z mojo pokojnino?

G. Kramberger

Kako je sestavljena pokojnina?

I. steber

- Solidarnostni (aktuarsko/matematično nepravičen)
 - medgeneracijsko
 - medsocialno

} v bistvu gre za transferje
dogovorjene z družbeno pogodbo
- V Evropi prisoten od 19 st. (Bismarck) - 130 let zgodovine
- Danes daleč največji vir prejemkov upokojencev.
- 65% Slovencev, ki ne varčuje za dodatno pokojnino verjame, da bo ta poskrbel za njihovo starost. Takšno razmišljanje je zelo nevarno s stališča stabilnosti delovanja države, saj na dolgi rok ogroža družbeno pogodbo.

1. Steber ne bo dovolj za vašo pokojnino. Zakaj?

I. Steber - izračun pokojnine

$$\bar{P} = \overline{BOD} \cdot (ZPIZ_z + ZPIZ_d) \cdot \frac{A}{U} \cdot (1 + B)$$

**Povprečna
pokojnina**

Povprečni Bruto
Osebni Dohodek

Prispevek
zaposelenega v
ZPIZ (15.5%)

Prispevek
delodajalca v
ZPIZ (8.85%)

Razmerje
med
zaposlenimi
in
upokojenimi

Delež, ki ga
prispeva
proračun in
kapitalski
dobiči KAD-a

Izračun za 2015:

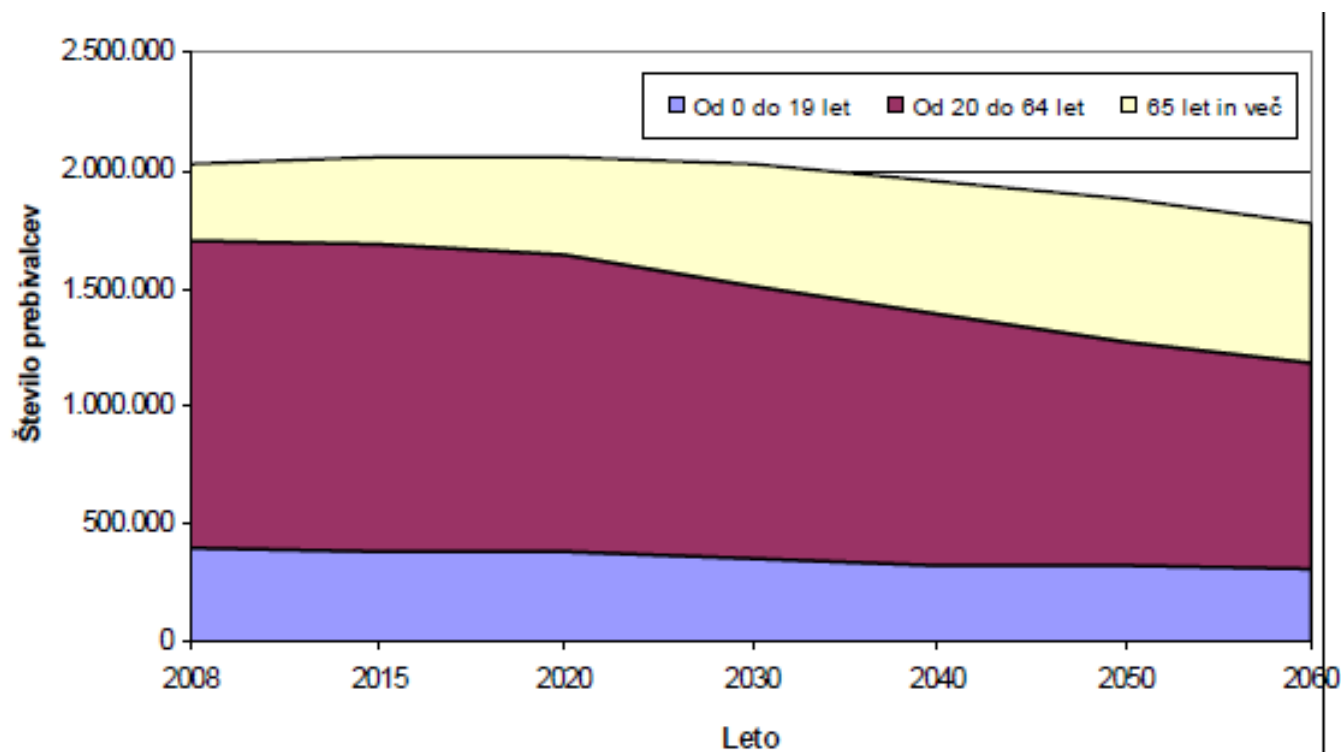
- BOD~1550 EUR, $ZPIZ_z=0.155$, $ZPIZ_d=0.0885$, $A/U=1.3$, $B=0.5$ (50% tega kar zbere ZPIZ doda proračun ~ 1.5 GEUR)
- $P=735$ EUR , ko odštejemo prispevek za ZZZS (5.96%) in dohodnino za nekatere višje pokojnine dobimo približno takšno vrednost - **630 EUR**, kolikor znanša povprečna pokojnina v SLO I. 2015(62% poprečne neto plače v SLO).

I. Steber – kakšni so scenariji?

$$\bar{P} = \overline{BOD} \cdot (ZPIZ_z + ZPIZ_d) \cdot \frac{A}{U} \cdot (1 + B)$$

- Upamo lahko, da bomo postali bolj uspešna ekonomija (višji BOD), kar pa ne reši čisto problema, saj ljudje/politiki ne gledajo absolutnih števil, ampak relativne P/BOD .
- Upamo lahko, da se prispevki ne bodo dvigali, ker bo to zelo dušilo mlajše generacije, ki se lahko odločijo za prekinitev družbene pogodbe in s tem verjetno tudi demokracije.
- Skoraj nujno je, da v prihodnosti $B \rightarrow 0$, ker zadolževanje države za pokojnine gotovo vodi v pogubo – obrestno breme počasi poje ves proračun
- Kaj pa A/U ?
 - Danes največji možni $A/U=1.6$, če bi vsi brezposelni delali! Tudi v tem primeru bi bil za ohranitev trenutnega stanja potreben $B>0.2$, kar pomeni bremenitev proračuna!
 - A/U bo v prihodnosti še padal.

A/U se bo še zmanjševal:

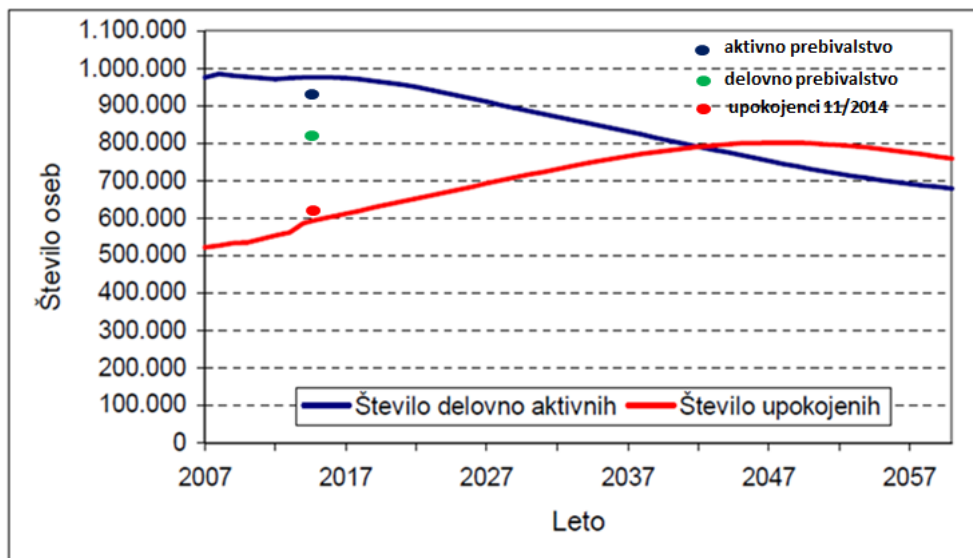
Edini sprejemljivi rešitvi:

- delati moramo dlje
- imeti več otrok

Oboje zelo malo verjetno, kar pomeni, da bo kmalu $A/U \sim 1$

Napoved iz leta 2007, polni krogi stanje 2015

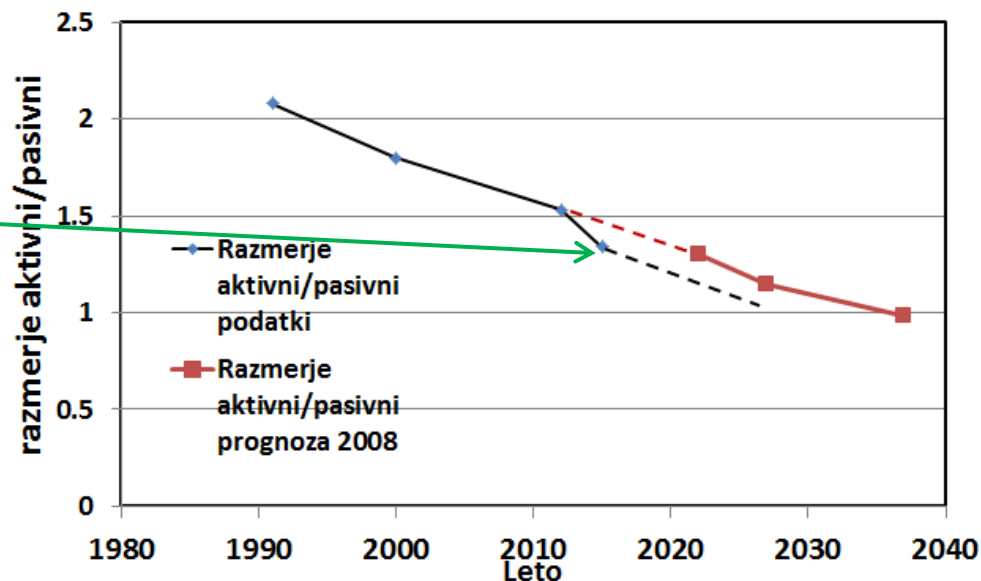

Vir: UMAR, interni izračuni, 2008.

- Okoli leta 2030-2035 bomo dosegli $A/U=1$
- Ocena narejena 2007 kaže predobro sliko – verjetno bo slika še manj ugodna

Vsaka politična reforma pokojninskega sistema se pokaže kot padec A/U ...

„ker bo slabše se hitro upokojimo ...“ in se nato pridružimo „demokračnemu“ uničevanju družbene pogodbe

I. steber - zaključki

- Pokojninski steber v prihodnosti ne bo niti približno omogočal standarda kot je danes – zlata doba upokojevanja (upokojevanje do l. 2000) je končana.
 - Kljub mnogim „reformam“ in govorenju bo nemogoče ohraniti pokojnine na primerljivih nivojih kot so sedaj in to :
 - Osnova za kalkulacijo penzije (10 naj. L. 1999, 18 zaporednih 2015)
 - Odmerni količnik (85%, l-1999, 78% leta 2015)
 - Valorizacijski količnik (100% l 1999, 74% leta 2015)
 - V l. 2015 je tako produkt vsega penzija=57% plače in pada...
-
➤ Ali bi revalorizacija izračunov pomagala (primerljivi poklici primerljiva pokojnina ne glede na leto upokojitve)?➤ Ali bi upoštevanje vplačil vseh let pomagalo?	}	Da, vendar
le na
kratek rok |
|---|---|--|

Porazdelitev pokojnin se bo ožala v smislu vse večje uravnilovke, ker je spodnja stran strašno nefleksibilna zgornja pa precej manj.

**ZELO DALEČ BOMO OD 70% PLAČE, ZATO VARČUJTE ZA
SVOJO POKOJNINO, DA NE BOSTE DELALI DO SMRTI ALI
ŽIVELI VELIKO BOLJ SKROMNO KOT LAHKO.**

II. pokojninski steber (kolektivni in individualni)

- Aktuarsko/matematično pravičen - investicijski
- Ne gre za medgeneracijsko prerazporejanje sredstev, ampak za kupovanje vrednostnih papirjev na vaše ime in za vas!
- Kar navarčujete je zares vaše ob smrti pa od vaših dedičev.
- Oba stebra sta davčno stimulirana (dohodninska olajšava), tako za delodajalca kot za delojemalca.

II. Kolektivni – obvezen prispevek delodajalca. Običajno ali:

- iz lastnih sredstev
- Iz prostovoljnega znižanja BOD

II. Individualni – iz neto plače

Pokojninski skladi.

ZPIZ-II dovoljuje več skladov za vsakega posameznika ali podjetje

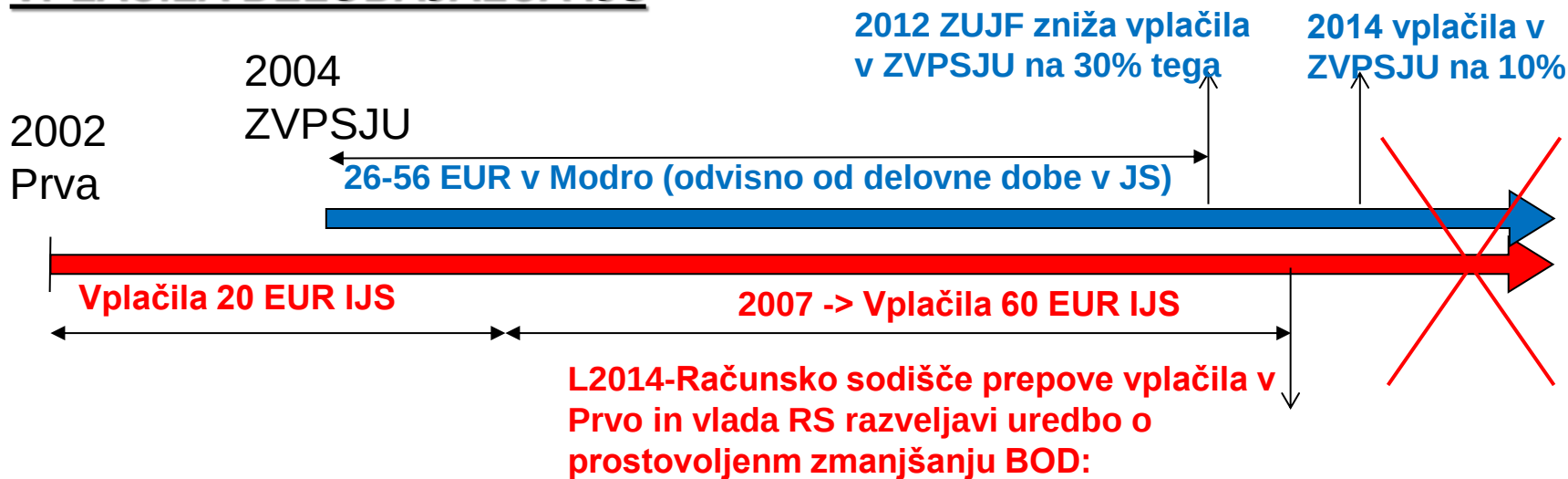
II. pokojninski steber - IJS

Na IJS imamo sklenjeni dve varčevanji

- **Prva pokojninska zavarovalnica (od I. 2002)**
- **ZVPSJU pri Modri zavarovalnici (od I. 2004)**

Povprečni IJS delavec ima:
4000 EUR v ZVPSJU in okoli
7000 EUR v Prvi!

VPLAČILA DELODAJALCA IJS

Kako popraviti to porazno stanje?

- Ustavna presoja prepovedi vladne uredbe vplačevanja v DKPZ (diskriminacije na podlagi zaposlovalca v ZPIZ-2),
- Spremba Zakona o javnih zavodih iz l. 1991, kjer bi se dovolila vplačila.
- SVIZ/IJS predlaga spremembo Statuta IJS, kjer bi se dovolila vplačila.

Če IJS ne vplačuje moram varčevati sam iz neto plače...

Kam naj dam?

- Prvo, Modro(ZVPSJU) ali kakšno drugo?
- Kar v Banko (glej ?)
- Kaj pa nakupi delnic, skladov (po novem ni več velike razlike v naložbeni politiki v priporavi z II. stebrom)?
- Nepremičnine (danes 2-3% realen donos, glede na demografska gibanja in povprečno velikost gospodinjstva, 2.3 osebe/gospodinjstvo je prostora za rast malo)?
- Zlato (zelo špekulativno, če ste ga kupili leta 1980 ...)?

Zakaj varčevanje v II. stebru

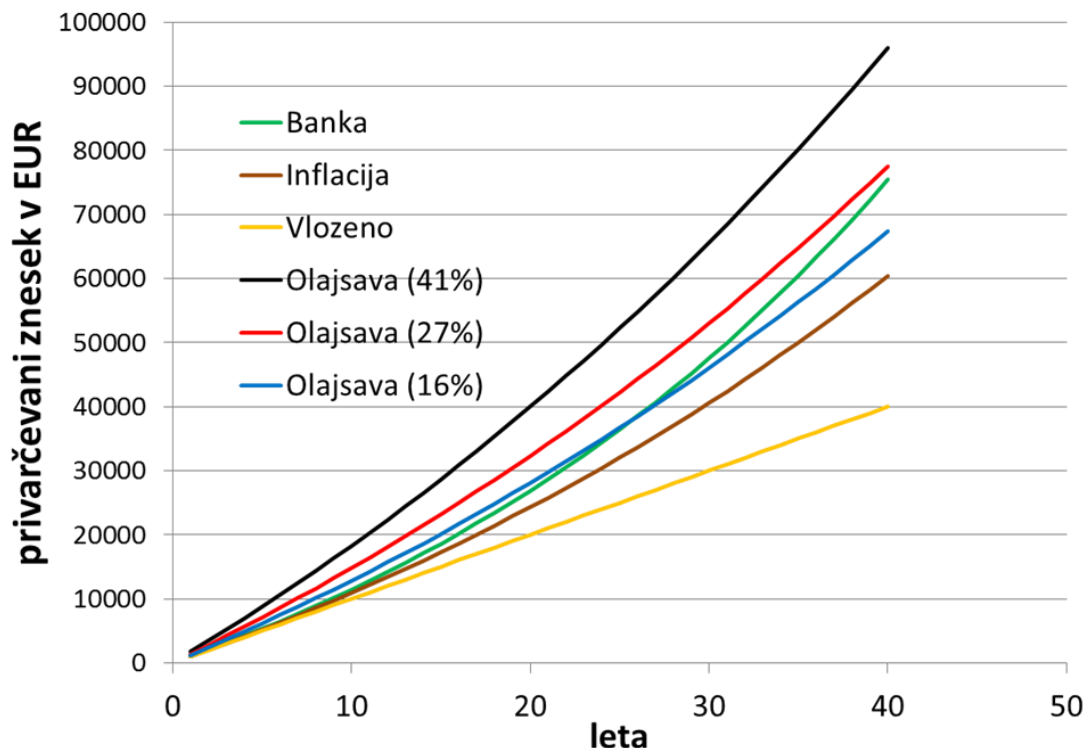
Prednosti II. stebra:

- Dohodninska olajšava, vendar ne več kot za 5.84% BOD ali 2890 EUR/leto
- Varnost – neizpostavljenost samo eni banki in ne samo RS
- Primerljiv-zajamčen donos (fleksibilnejše upravljanje na daljši rok)

Prednost banke:

- Likvidnost (podaljševanje vezav je poljubno)
- Jamstvena shema do 100 kEUR (vendar jamči RS)

vložek 1000 EUR/leto (neto)
ni upoštevani davek od bančnih obresti

Predpostavke

Inflacija 2%

Bančna vloga 3%

Zajamčen donos 1.7%

DANES (bolj ugodno)

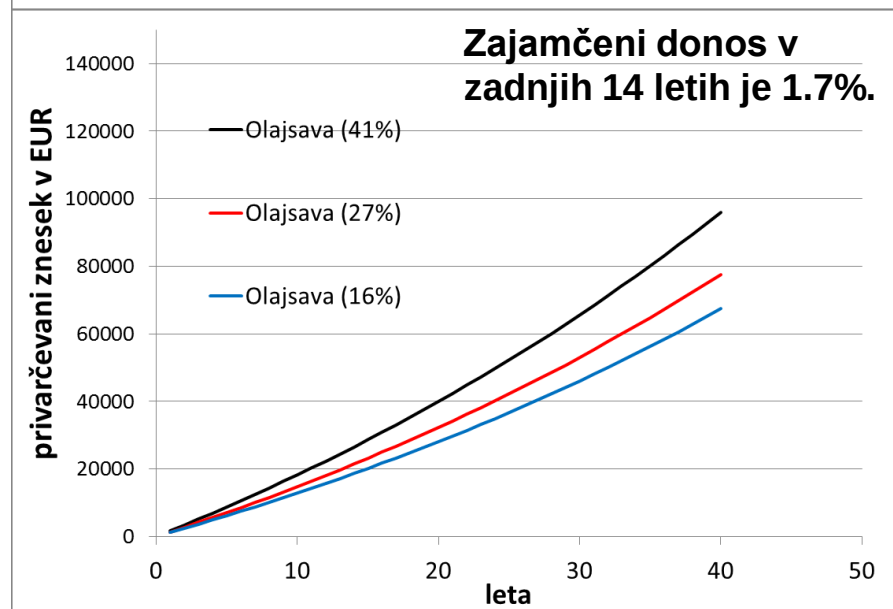
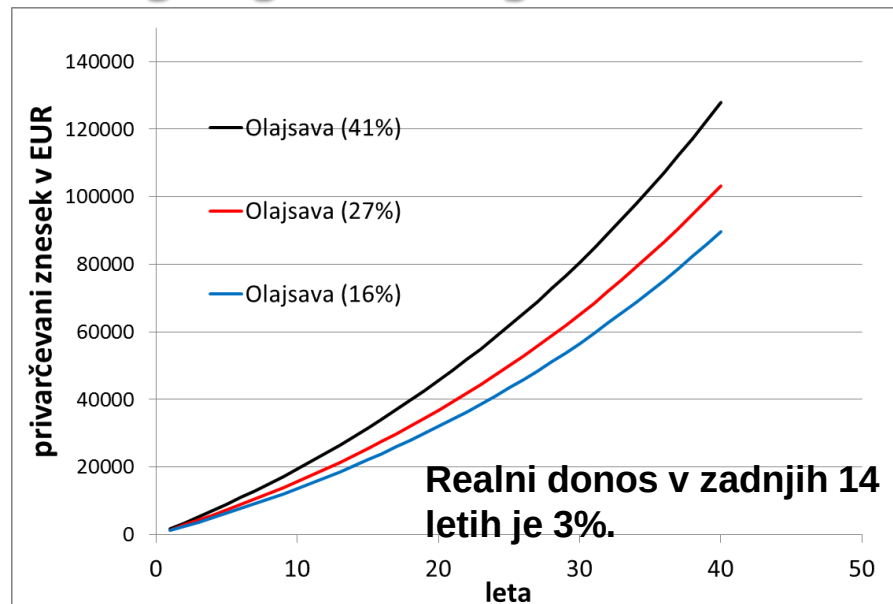
Zajamčen v 2016: 0.9%

Depozit: 0.7%

Inflacija: -0.7%

Dolgoročno varčevanje je boljše.

- Začnite varčevati zgodaj – obrestno obrestni račun je huda funkcija (4x večji znesek v zadnjih 10 letih ni enako kot 40 letno varčevanje)
- Ob dobi črpanja 20 let, so zneski rent ob enaki 1.7% donosnosti približno sledeči (brez dohodnine):
 - 16% : 331EUR/mesec
 - 27% : 381 EUR/mesec
 - 41% : 472 EUR/mesec
- 3% donosnost:
 - 16% : 498EUR/mesec
 - 27% : 573EUR/mesec
 - 41% : 709EUR/mesec
- Znatno popravek pokojnine, kljub relativno zmernemu letnemu vložku.

Kako do denarja?

- Renta ob upokojitvi. Zelo fleksibilni načini izplačila:

- ☐ Doživljenska renta:
- ☐ Pospešena renta (v N letih počrpamo sredstva)
- ☐ Enkratno izplačilo (pozor dohodnina)

Plačilo dohodnine v penziji: 50% dohodninska olajšava na izplačano rento!

Trenutno se dohodnina izračuna po normalni dohodninski lestvici, kjer je osnova:

$$\text{osnova} = [(\text{pokojnina} + \text{renta} \cdot 0.5) - \text{splošna olajšava}] - 13.5\% \text{ pokojnine.}$$

Npr. za 1200 EUR pokojnine – je dohodnina okoli 15 EUR/mesec.

- Predčasno izplačilo:

- ☐ vplačano do 1.1.2013 vsa sredstva (dohodnina!)
- ☐ po 1.1.2013 samo tista iz neto plače, ostalo pri upokojitvi
- ☐ Smrt in dedovanje

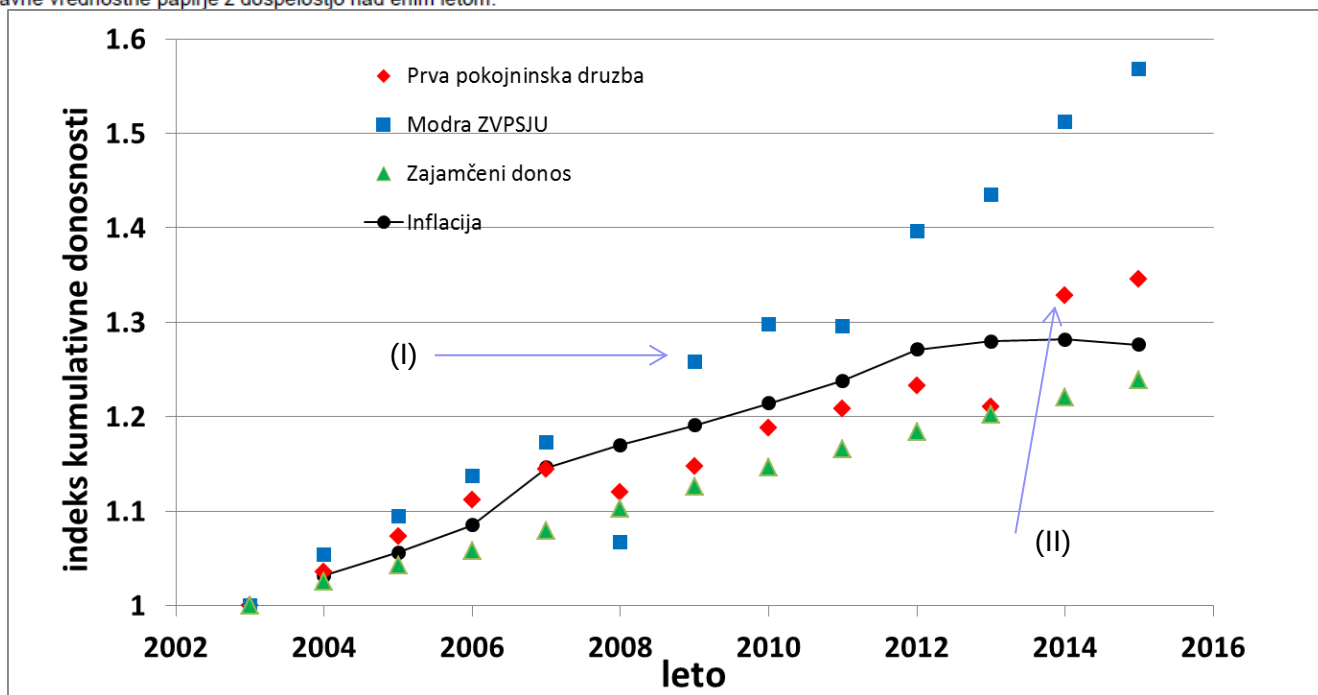
- Sredstva so vaša in jih lahko prosto prenašate med ponudniki, tako v varčevalni kot rentni dobi (varčevanje pri enem, renta pri drugem ...)

Primejava Prve in Modre po pravilih do 1.1.2016

	Modra zavarovalnica	Prva osebna zavarovalnica KS 4
Zajamčeni donos*	50 % = 1,9 % (trenutno)	40 % = 1,5% (trenutno)
Vstopni stroški, ki se obračunajo od vsakokratnem vplačilu	0,5 %	1.2%
Letna provizija za upravljanje	0,5 %	1 %
Redni izstopni stroški	0 %	0%
Ostali stroški	0 %	0%

Modra je boljša kot Prva, vendar ne toliko kolikor kaže graf. Prva je nekje na sredini po donosu med pok. družbami in zavarovalnicami. **ZVPSJU je prvi.**

*% od povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

- (I) Dokapitalizacija sklada s 25 MEUR
- (II) Sprememba načina vrednotenja obveznic – iz HTM v tržno

Kaj je novega?

- Do ZPIZ-2 je prinesel Sklade življenjskega cikla.
- ZVPSJU je še vedno zjamčeni sklad, vendar se bo v prihodnosti preoblikoval.
- Prva je sklade preoblikovala v skupino skladov življenjskega cikla:

PRVA+ zjamčeni
Podobna politika kot
do sedaj:

- vsa sredstva do 1.1.2016
- Starejši od 55 let

PRVA+ uravnoreženi za
45-55 let

- 60% obveznice
- 30% delnice
- 10% ostalo (nepremičnine)

PRVA+ dinamični za
<45 let

- 30% obveznice
- 60% delnice
- 10% ostalo (nepremičnine)

- Možen je samo prehod k manj tveganim iz vsake starostne skupine. Prehodi gredo avtomatsko.

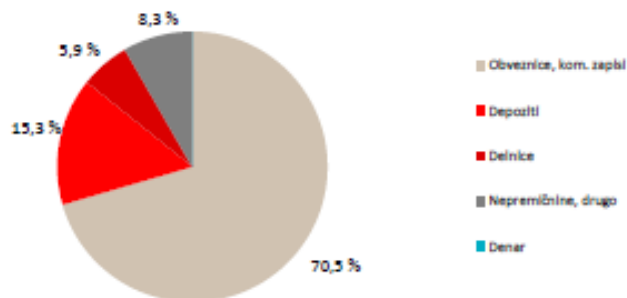
Po moje je to zelo ugodno, saj so ti produkti primerljivi z vzajemci, tudi brez davčne olajšave:

- Upravljalška provizija je 1%, kar je malo v primerjavi z vzajemnimi skladi glede na sestavo delnic
- Naložbena politika podobna kot pri vzajemnih skladih, vstopne/izstopne provizije pa nižje
- Možnost npr. nakupa nepremičnin – materialnega premoženja z dobrim donosom.
- Vedno manjša izpostavljenost Sloveniji.
- Nadzor nad upravljanjem (IJS ima predstavnika v Nadzornem odboru kritnih skladov)

Prva - naš sklad 31.12.2015 (sedaj PRVA+ zajamčeni sklad)

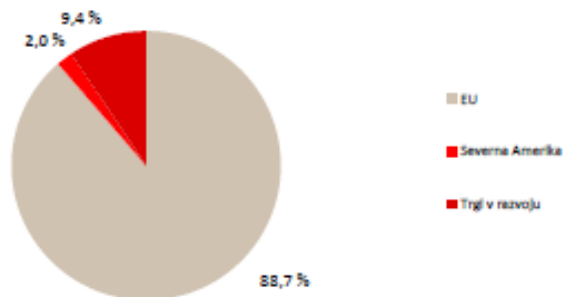
Sestava sredstev po vrstah naložb

Obveznice, kom. zapisi	70,48 %
Depoziti	15,29 %
Delnice	5,95 %
Nepremičnine, drugo	8,27 %
Denar	0,01 %

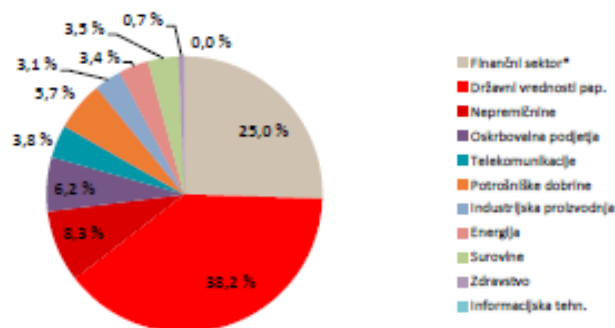
Geografska sestava naložb

EU	88,65 %
Severna Amerika	1,95 %
Trgi v razvoju	9,39 %

Sektorska sestava naložb

Finančni sektor*	24,96 %
Državni vrednosti pap.	38,22 %
Nepremičnine	8,27 %
Oskrbovalna podjetja	6,21 %
Telekomunikacije	3,80 %
Potrošniške dobrine	5,67 %
Industrijska proizvodnja	3,14 %
Energija	3,41 %
Surovine	3,52 %
Zdravstvo	0,65 %
Informacijska tehn.	0,00 %

* vključuje depozite in denar

Kako do informacij o vaših sredstvih?

- <https://mojracun.prva.net/>
- <https://e-modra.secure.force.com/>

Kako do informacij o DKPZ?

kava na F9 ob 10:00 vsak dan...

Mesec 11/2014

VRSTA	Število (mesečno)	Delež (mesečno)
Starostna	429.354	70,4%
Invalidska	86.781	14,2%
Družinska	46.053	7,6%
Vdovska	47.556	7,8%
Skupaj	609.744	100,0%

Število in indeks aktivnega prebivalstva po: SPOL, AKTIVNO PREBIVALSTVO, MESEC , MERITVE

		2014M11
		Število v tekočem mesecu
Spol - SKUPAJ	Aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	922188
	1 Delovno aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	806777
	11 Zaposlene osebe - SKUPAJ	711179
	12 Samozaposlene osebe - SKUPAJ	95598
	3 Registrirane brezposelne osebe	115411

Opombe:

Vir: Statistični urad Republike Slovenije.